
MODALITATI DE STIMULARE A LECTURII
IN CICLUL PRIMAR
PROF: NEGOITA EUGENIA
PROF: DRAGOMIR MIHAELA

INCEPUTURI

„Apoi într-o zi, de la geamul unei maşini (nu-mi amintesc destinaţia) am zărit un panou undeva, la marginea şoselei. Nu aveam să mă uit la el prea multă vreme, se poate ca maşina să se fi oprit pentru un moment, se poate să fi încetinit îndeajuns ca să văd, mari şi vagi nişte forme asemănătoare celor din cartea mea, dar pe care nu le mai văzusem niciodată până atunci. Çi totuşi, dintr-odată, am ştiut ce reprezintă, le-am auzit în cap, liniile negre şi spaţiile albe s-au metamorfozat într-o realitate solidă, sonoră, purtătoare de sens. Eu însumi realizasem toate astea. Nimeni altcineva nu făcuse vrăji în locul meu. Eu şi aceste forme ne găseam faţă în faţă, într-un dialog tăcut, plin de respect. Din moment ce puteam transforma nişte simple linii într-o realitate vie, eram atotputernic. Puteam citi.

Nu mai ştiu care era cuvântul de pe panoul de odinioară (parcă îmi amintesc vag de un cuvânt cu mulţi de „A" în el), dar ştiu că atunci am reuşit să înţeleg ceva la care înainte puteam doar să privesc, iar această impresie rămâne tot atât de vie astăzi pe cât trebuie să fi fost atunci. Era ca şi cum aş fi dobândit un simţ cu totul nou, astfel încât, acum, anumite lucruri nu mai erau alcătuite doar din ceea ce ochii mei puteau vedea, urechile mele puteau auzi, limba mea putea gusta, nasul meu putea mirosi, degetele mele puteau pipăi, ci şi din ceea ce trupul meu putea descifra, traduce, da glas, citi."

(Istoria lecturii, Alberto Manguel)

Abordarea lecturii în şcoală rămâne o provocare şi este de la sine înțeles că rolul profesorului este esențial în a găsi soluții, mai mult sau mai puțin inovative, pentru a-i face pe elevi să descopere că pot fi vrăjitori adevărați şi că, citind, lumea devine mult mai frumoasă. Nu e uşor, mai ales pentru dascălul de lectură care întâlneşte, în şcoală şi în afara ei, multe şi neaşteptate obstacole.

Astfel, primul pas constă în **motivarea** elevilor pentru lectură, prin metode moderne, active, prin proiectarea unor activități interesante, care să-i transforme pe elevi, din cititori neimplicați, dezinteresați, în cititori naivi, curioşi, care să înceapă să intuiască magia lecturii. Cum s-ar putea proceda în acest sens în clasele primare? Ce poate face învățătorul?

Încurajează elevii să vorbească despre impresiile de lectură şi să le descrie folosind registrul emoţional.

Imaginează activităţi prin care să încurajeze entuziasmul în a descoperi cititul (de exemplu dramatizări ale unor episoade, prezentarea unor filme legate de ceea ce au citit şi discuţii pe marginea lor, crearea unui roman grafic pornind de la cartea citită etc.).

Încurajează elevii să discute despre experienţele lor de lectură (dar şi despre literatura de ficţiune în general). Încurajează elevii pentru răspunsurile date şi le adresează mesaje pozitive: *Foarte bine! Interesant răspuns! Îmi place cum ai formulat exemplul!* etc.

Mai departe, după ce prima, dar şi cea mai grea ţintă a fost atinsă, se abordează teme simple, explicite, familiare, aparţinând universului lor de referinţă. Învăţătorul poate propune sarcini de lucru simple – pentru explorarea lumii ficţionale şi pentru a-i ajuta pe elevi să extragă informaţia esenţială dintr-un text.

Propune, pornind de la text, activităţi care să valorifice creativitatea şi să stimuleze imaginaţia şi talentele elevilor. Stimulează elevii în a răspunde creativ (scriere creativă, desene).

Propune sarcini de lucru pentru a-i motiva pe elevi să citească şi să discute despre cele citite. Adună şi foloseşte experienţele pozitive legate de lectură. În acest fel, elevii stabilesc legături între experienţe familiare, situaţii şi figuri din viaţa reală şi cele din cartea citită.

În acest punct, e esenţial ca învăţătorul să îi încurajeaze pe elevi să se implice în „lumea” cărţii, să citească pentru a-şi lărgi cunoştinţele despre viaţă. Se ştie însă că sunt multe alte tentaţii care i-au îndepărtat pe copii de lectură şi atunci se naşte o întrebare firească: **Cum stârnim interesul pentru lectură?**

Până să enumerăm modalităţi concrete, subliniem faptul că pentru elevii mici, ai claselor primare, culoarea şi concretul îi captivează mai repede. Astfel, tipul cărţilor, înfăţişarea acestora, dar şi spaţiul în care aceştia citesc, îşi pune amprenta asupra stimulării lecturii.

1. Putem încerca să folosim cărți cu un format mai puțin obișnuit

Se spune că o carte îți poate fi cel mai bun prieten. Și pentru că prietenii sunt diferiți, copiii trebuie să afle că și cărțile sunt diferite: subțiri și groase, cu multe desene, culori, cu personaje, sau doar cu scris, cu fermoar, cu lacăt, cu arici, pătrate, dreptunghiulare, ovale, foarte mici, de buzunar sau uriașe chiar.

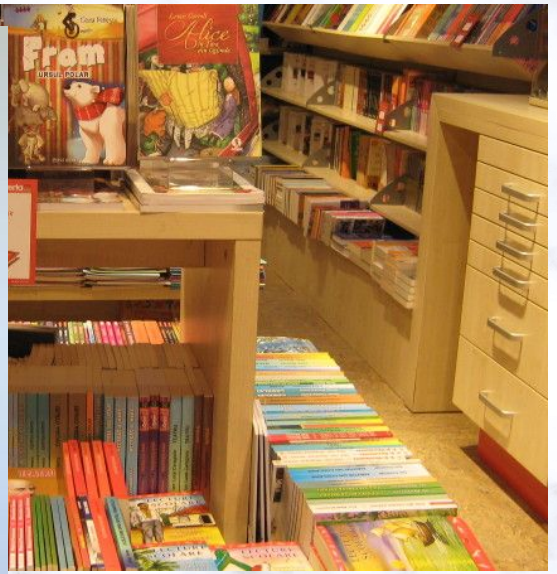
Dintre toate cele enumerate, **cărțile uriașe** au un impact special asupra micilor școlari, datorită bogației suportului imagistic și datorită mărimii scrisului.

2. Într-un <u>spaţiu</u> care poate stârni curiozitatea pentru citit. Exemplu: putem crea în clasă un **Muzeu al cărţilor - cred** e mai mult decât binevenit pentru a atrage atenția asupra varietății cărților şi pentru a declaşa curiozitatea micilor cititori.
Sau un colț al lecturii - în fiecare pauză elevii să poată să se retragă acolo și să discute cu colegii despre cărți și/sau să citească.

METODE TRADIȚIONALE,
METODE ACTIV PARTICIPATIVE,
METODE CARE UTILIZEAZĂ TEHNOLOGIA

POVESTIREA

CITIREA EXPRESIVĂ A ÎNVĂȚĂTORULUI

PREDAREA RECIPROCĂ

Când elevii joacă rolul profesorului, au ocazia să-şi consolideze învățarea, vor înțelege mai bine gândirea, rolul şi sarcinile profesorului. Predarea este o metodă eficientă de a învăța, de a-i implica pe toți elevii în predare, de a diminua distanța profesor-elev, creând un climat favorabil învățării.

Metoda ajută elevii să învețe tehnici de rezumare, chestionare, clarificare, predicție pornind de la un text literar sau nonliterar. Textul **Laboratorul lui Tino**, text dintr-un auxiliar pentru clasa I, de exemplu, poate fi împărțit folosit în formularea întrebărilor de către profesorul elev:

a) rezumaţi ceea ce aţi citit;
b) *puneţi o întrebare despre temă, la care ceilalţi trebuie să răspundă*;
c) *clarificaţi lucrurile neclare pentru ceilalţi*;
d) *cereţi colegilor să prezică ce se va întâmpla dacă...*;
e) cereţi colegilor să verifice predicţia etc.

PE RÂND, FIECARE ELEV VA RĂSPUNDE ÎNTREBĂRII STUDIATE. URMĂTORUL ELEV PROFESOR ESTE CEL CARE ADUCE O SARCINĂ NOUĂ PENTRU ELEVII (COLEGII) SĂI.

CIORCHINELE

Această metodă provoacă elevii să gândească liber stimulând conexiunea de idei, ajută la găsirea a noi sensuri ideilor însuşite anterior, dirijează spre propriile cunoştinţe, evidenţiind propria înţelegere a unui conţinut.

Ciorchinele este o metodă grafică antrenantă care stimulează gândirea critică şi creativitatea elevilor. Metoda stimulează găsirea conexiunilor dintre idei.

În general această metodă are două etape:
Stabilirea modalităţilor de lucru: individual sau în grup
Realizarea unui început al ciorchinelui, pe tema anunţată

PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEI METODE SE PARCURG URMĂTORII PAŞI:

- Se scrie în mijlocul foii/tablei un cuvânt/temă care urmează a fi cercetată.
- Se notează toate ideile, sintagmele, cunoştinţele care vin în mintea elevilor în legătură cu tema propusă, în jurul cuvântului central, trăgându-se linii între acesta şi informaţiile notate conform schemei:

DE DOUĂ ORI 5

Se citeşte într-un timp dat un fragment dintr-un text nonliterar/literar; elevii listează cinci cuvinte sau cinci idei despre ceea ce au citit; citesc din nou textul şi listează alte cinci cuvinte/idei despre informaţii nesesizate la prima citire. Se analizează listele comparativ şi se discută în perechi sau în grupuri mici despre aspectele sesizate.

EXERCIȚIILE DE ACEST TIP DEZVOLTĂ ÎN TIMP ATENȚIA.

Exemplu pe textul Laboratorul lui Tino:

1. Laborator
2. cer
3. Tigla
4. Acoperis
5. Stele

1. Spatiu
2. Tino
3. Savant
4. Univers
5. Explorator

JURNAL DE OBSERVAȚII

Observațiile elevilor legate de temele studiate, efectuate în diverse situații, sunt scrise într-un caiet pus la dispoziție în clasa elevilor. Se recomandă ca aceste întrebări să fie discutate periodic.

LASĂ-MI ULTIMUL CUVÂNT

Elevii aleg aspecte interesante din temă, scriu ideea pe o fişă, iar pe verso, un comentariu despre idee (acord sau dezacord, dezvoltarea ideii etc.).

Un elev prezintă ideea aleasă, dar nu şi comentariul.

Alți elevi sunt invitați să comenteze aceeaşi idee

TURNIRUL ÎNTREBĂRILOR RECIPROCE

Elevii sunt rugaţi să recitească textul, să găsească aspecte nediscutate sau alte aspecte originale şi să formuleze întrebări deştepte pentru colegii lor. Se pot organiza concursuri între echipe.

Se poate realiza sub forma unui joc.

Criteriile unei intrebari destepte:
- sa nu se fi pus pana acum;
-sa urmareasca firul textului/povestirii;
-sa se plieze pe text;
-sa aiba legatura cu textul;
-sa aduca completari logice textului.

exemple de intrebari gasite de elevi de clasa I pe textul Laboratorul lui Tino:
1. Naveta spatiala era ciudata pt ca nu semana cu o naveta spatiala?
2. De ce Tino este simpatic, cel mai simpatic chiar!?
3. Ce inseamna departe de noi? Putem merge sa cercetam nava spatiala?

METODA CUBUL

Se realizează un cub pe feţele căruia sunt scrise diferite sarcini de lucru: descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează.
Elevii, pot fi împărţiţi în grupuri şi primesc câte o sarcină înscrisă pe cub, pe care o tratează în grupul respectiv sau câte un copil dă cu zarul şi tratează cerinţă care îi pică. La final se realizează sistematizarea cunoştinţelor asimilate.
Această metodă pune accentul pe concentrarea atenţiei, pe formare de competenţe, atitudini şi deprinderi, stimulează atenţia şi gândirea, oferind posibilitatea elevilor să-şi dezvolte competenţele necesare unei abordări complexe şi integratoare.

Indicaţiile extinse pentru cele şase feţe ale cubului pe povestea Cei 3 purceluși, o poveste încă captivantă pentru copiii de clasa I:
Descrieţi: comportamentele celor 3 purceluși;
Comparaţi: modul de acțiune al purceluşilor;
Asociaţi: casele realizate de purceluși cu cele din vremurile noastre;
Analizaţi: modul în care a reacționat mama purceluşilor ;
Aplicaţi: dati exemple de actiuni concrete prin care copiii își ascultă părinții/sau sfaturi;
Argumentaţi: rolul pe care îl au aceste sfaturi în realizarea unuei acțiuni complete și corecte.

EXPLOZIA STELARĂ

Această metodă se aplică uşor oricărei lecturi, la orice vârstă. Este o modalitate de relaxare şi o sursă de noi descoperiri prin care se obţin cât mai multe întrebări cu ajutorul cărora se formează conexiuni.

Trebuie parcurse următoarele etape.
Se scrie problema în centrul unei steluţe cu 5 colţuri (;
În vârful fiecărui colţ al steluţei se scriu întrebări de tipul:

- Ce?;
- Cine? ;
- Unde?;
- De ce? ;
- Când? ;

Se poate împărţi clasa în grupe;
Se lucrează la nivelul grupelor pentru elaborarea unei liste cu întrebări multe şi diverse;
Se comunică întregii clase rezultatele muncii de grup.

Poveste **Punguţa cu doi bani**, de Ion Creangă

Obiectiv

" fixarea conţinutului poveştii pe fragmente prin formularea de întrebări specifice exploziei stelare

Material didactic

steluţe , silueta cocoşului din poveste

Întrebări

UNDE : unde a aJuns cocoşul:
Unde l-a aruncat boierul pe cocoş:
Unde şi-a alungat baba găina:
Unde a găsit găina o mărgică :

CE :
Ce a făcut cocoşul în fântână:
Ce bogăţii a adus cocoşul moşneagului :
Ce îi cerea moşneagul , babei :
Ce bogăţii a adus găina babei :

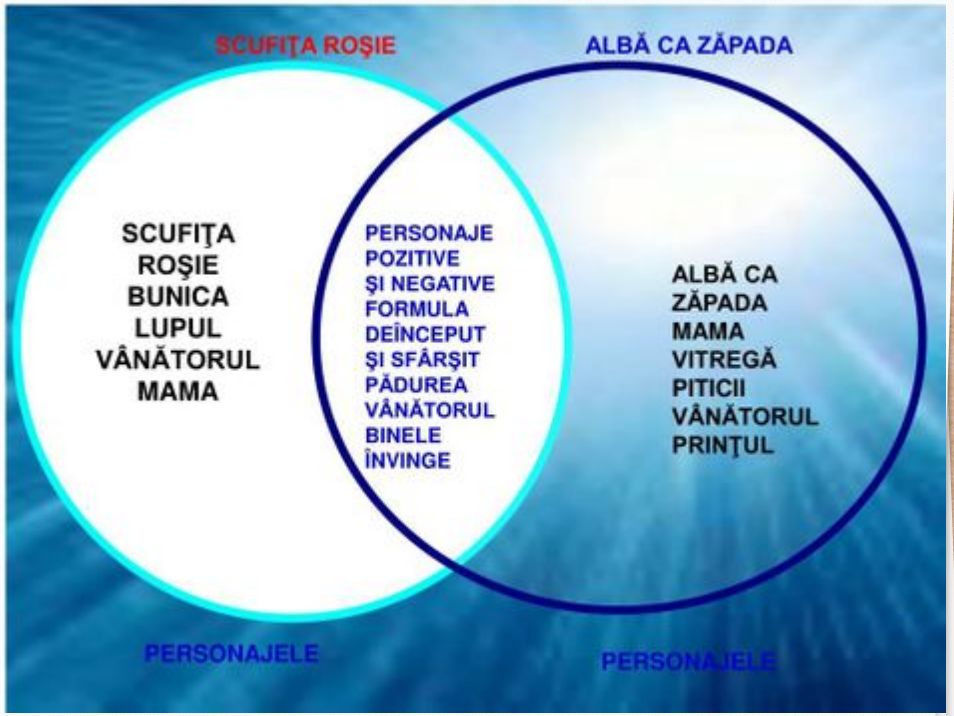
CÂND :
Când şi-a bătut baba găina :
Când boierul l-a lăsat pe cocoş să plece acasă :

DE CE :
De ce a plecat cocoşul de acasă :
De ce baba nu-i dădea moşneagului nici un ou :

CINE :
Cine l-a aruncat pe cocoş în fântână :
Cine s-a luat după cocoş în cireadă :

DIAGRAMA VENN

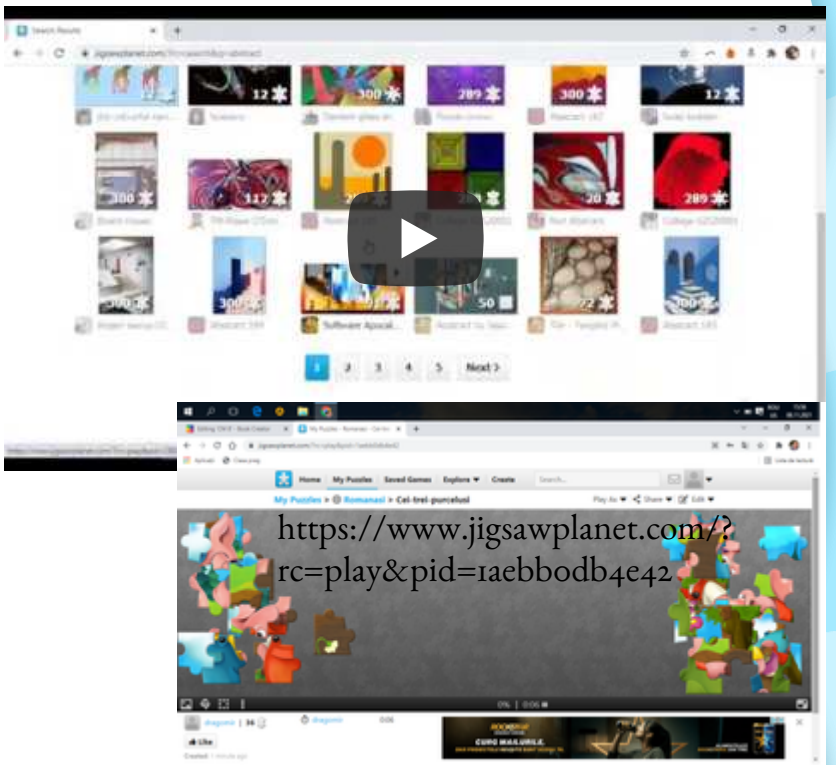
Diagrama Venn presupune studierea a două aspecte/ cazuri prin comparaţie. Metoda necesită ca material didactic două cercuri parţial suprapuse. În partea liberă a cercului din stânga se trec elementele specifice primului subiect/ obiect/ fenomen, în partea liberă a cercului din dreapta elementele specifice celui de-al doilea subiect/ obiect/ fenomen, iar acolo unde se suprapun cele două cercuri se trec asemănările dintre cele două cazuri.

exemplu: Compararea a doua povești, sau a 2 texte, sau a personajelor.

https://www.jigsawplanet.com/

REBUSURI ONLINE

CE FACE?

Crează puzzle-uri online

CUM O FOLOSESC?

Creez cont.
Alegem o imagine.
Aleg caracteristicile puzzle-lui.
Creez puzzle.
Copiez link.

CUM POATE STIMULA LECTURA?

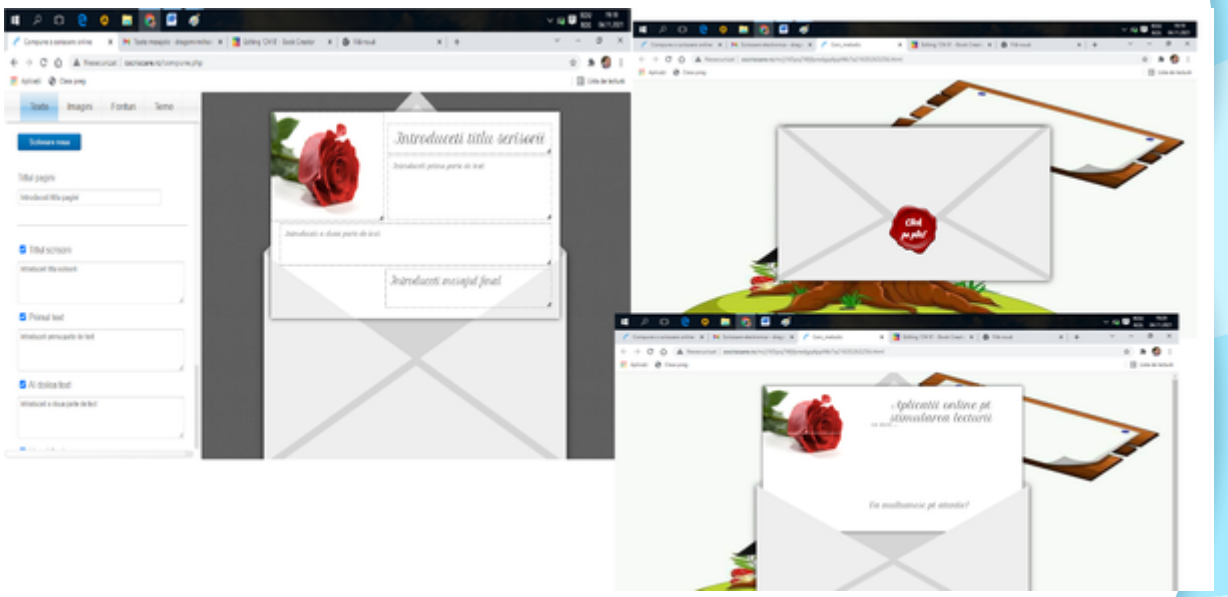

- îi putem introduce în lumea unei lecturi cu ajutorul unei imagini pe care ei să o descopere.
- în cazul unei lecturi cu mai multe momente, trecerea se poate realiza cu ajutorul unui puzzle.
- deasemenea, le putem da indicii din lectură, să le descopere rezolvând puzzle uri.
-

OSCRISOARE.RO

CE FACE?

Compune o scrisoare sau o felicitare electronica cu ocazia zilei de nastere, de sarbatori sau pentru a arata afectiunea fata de cei dragi si trimite anonim prin email sau folosind linkul generat.

CUM O FOLOSESC?

accesez link ul oscrisoare.ro.
nu trebuie sa creez cont.
se foloseste gratuit.

CUM POATE STIMULA LECTURA?

- este un mijloc prin care le putem spune elevilor noua tema.
- poate fi folosită in momentul de captarea atentiei în cadrul orelor online.
- pentru ca se foloseste foarte usor, îi putem îndemna pe copii să-şi trimită scrisori electronice.

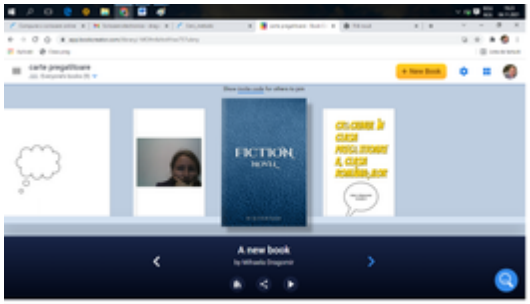
BOOK CREATOR

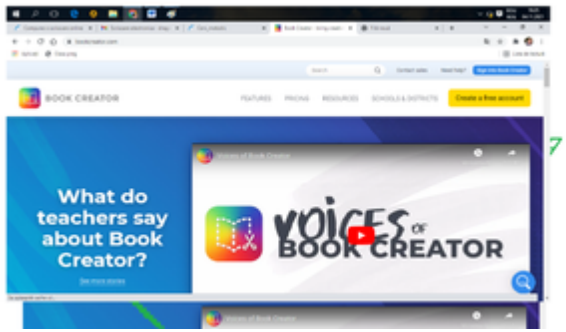
CE FACE?

Este o resursă digitală care permite aşezarea unor idei/imagini/sunete într-o carte digitală. Fiind în format digital se poate folosi cu succes în stimularea lecturii în mediul online.

CUM O FOLOSESC?

Ca să putem folosi book creator trebuie creat un cont. Se foloseşte gratis si se pot crea câte carticele doreste cadrul didactic.

CUM POATE STIMULA LECTURA?

- elevii pot crea cărticele cu propriile lecturi.
- învăţătorii pot structura idei principale pentru diferite lecturi sub o formă îndrăgită de copii.
- se pot salva schiţe ale unei lecturi;
- conţinuturile pot fi prezentate într-un mod frumos, cadrul didactic putând avea la îndemână mai multe resurse didactice.

PADLET

CE ESTE?

Padlet este o platformă unde profesorii pot crea clase, discuta şi adăuga imagini.

CUM O FOLOSESC?

In padlet poti:
Să scrii
Să înregistrezi
Să adaugi un hyperlink
Să adaugi o fotografie
Să adaugi un document

Exemplu de activitate:

Ca profesor, poţi folosi coşul de gunoi pentru a şterge lucrurile care trebuie îndepărtate. De asemenea, poţi restricţiona editarea, lăsând padlet-ul în modul de vizualizare în perioada când nu te afli la oră.

CUM POATE STIMULA LECTURA?

- elevii pot lucra în grupuri mici în timp real, acesta fiind spaţiul lor de lucru;
- îşi pot împărtăşii idei, îşi pot prezenta propriile cărţi citite;
- pentru că aplicaţia permite inserarea de imagini, video uri o face şi mai atractivă, elevilor mici placându-le culoarea şi mişcarea.
- practic, aplicaţia ajută elevul să scoată lectura din propriul spaţiu şi să o aducă în spaţiul virtual.

CHATTER PIX

CE ESTE?

Este o aplicație care dă viață imaginilor.

CUM O FOLOSESC?

Descarc aplicația.
Pregatesc o imagine și un text.
Creez resursa educațională.

CUM POATE STIMULA LECTURA?

Trezeste interesul pentru lectura.
Ii captiveaza.
Ii motiveaza.

CONCLUZII

Concluzionăm prin ideea că, pe lângă toate enumerate până acum, familia elevului reprezintă un factor foarte important care contribuie la îndrumarea copilului către lectură, către carte. În toate activităţile instructiv-educative, învăţătorul trebuie să considere familia copilului ca pe cel mai de nădejde aliat. Practic şcoala nu reuşeşte să controleze în amănunt lectura suplimentară avută ca temă pentru acasă, ca muncă independentă. Acest lucru se întâmplă deoarece copilul petrece majoritatea timpului acasă, în familie, iar acesta nu este tocmai un colaborator sincer al şcolii, mai bine spus nu îşi cunoaşte interesul, acest lucru se datorează şi mentalităţii unor părinţi care consideră că citirea unor cărţi de la bibliotecă înseamnă timp pierdut. Acest obiectiv trebuie urmărit încă de la venirea copilului la şcoală, de la clasa pregătitoare, încă de la primele şedinţe cu părinţii când se va discuta problema programului zilnic al elevului, se va arăta părinţilor necesitatea de a îndruma copilul spre carte. Astfel până la perioada post abecedară se recomandă ca seara sau în timpul liber, părinţii să le citească copiilor poveşti, basme îndrăgite de aceştia, sau să le recite poezii cu scopul de ai atrage către carte. Este bine ca la şedinţele cu părinţii, învăţătorul să le dea părinţilor lista cu cărţile care vor fi recomandate pentru lectura suplimentară, iar aceştia să le cumpere sau să le împrumute. Biblioteca familiei trebuie să se completeze cu aceste lucrări aşa încât copilul să perceapă dotarea acesteia ca pe daruri pe care le primeşte de la părinţi cu diverse ocazii, iar în felul acesta se vor pune bazele unei biblioteci a copilului, astfel îi vom stimula sentimentul de propietate, de a avea cartea lui.

BIBLIOGRAFIE

1. Cornea, Paul, Introducere în teoria lecturii, Ed. Minerva, Bucureşti, 1988.

2. Costea Octavia, Didactica lecturii, o abordare functională, Ed. Institutul European, Iaşi,2007.

3. Pamfil Alina, Limba şi literatura română, perspective complementare, Editura Paralela 45, Piteşti, 2009.

4. Parfene Constantin, Literatura în şcoală, E.D.P., Bucureşti, 1977.